

Slaven, soldaten en goden

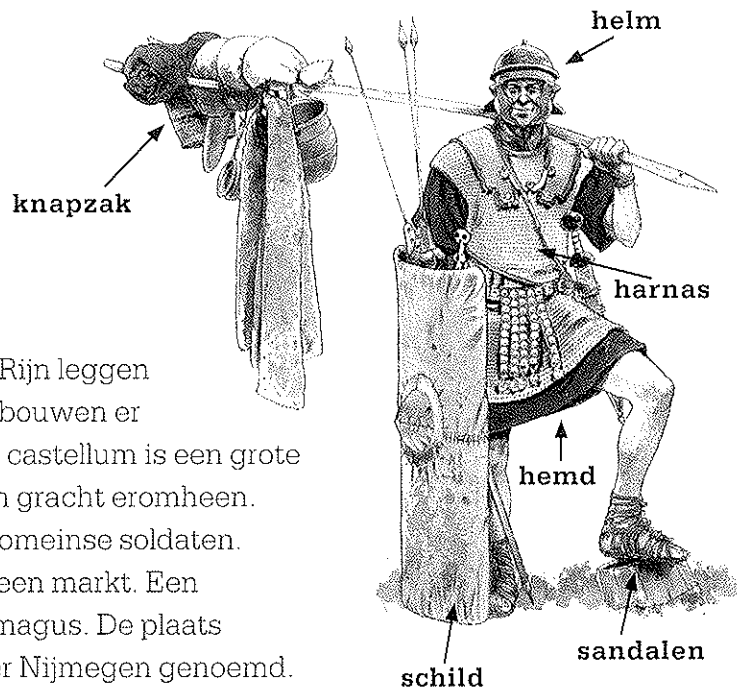
Les 1 Griekenland

In Griekenland wonen 2500 jaar geleden slaven en vrije mensen. De vrije mensen zijn de baas. De onvrije mensen zijn slaven. Zij hebben niets over hun eigen leven te zeggen.

Bijna elke Griekse stad heeft een koning, behalve Athene. Daar besturen alle vrije mannen samen de stad. Ze maken de wetten en regels. Samen beslissen ze wat er moet gebeuren. Deze manier van besturen heet democratie. In andere Griekse steden beslist de koning alles in zijn eentje. Om de vier jaar houden de Grieken sportwedstrijden: Olympische Spelen. Alleen vrije mannen mogen meedoen. Belangrijke sporten zijn speerwerpen, worstelen en hardlopen. De winnaar krijgt een lauwerkrans op zijn hoofd. Tijdens de Spelen wordt er geen oorlog gevoerd.

Les 2 De Romeinen komen

Vanuit Rome veroveren de Romeinen een groot gebied. Dat heet het Romeinse Rijk. In dat gebied is de Romeinse keizer de baas. Ook een deel van Nederland hoort bij het Romeinse Rijk. De rivier de Rijn is de noordgrens. Langs de Rijn leggen de Romeinen wegen aan. En ze bouwen er wachttorens en castellums. Een castellum is een grote legerplaats met een muur en een gracht eromheen. In het castellum wonen vooral Romeinse soldaten. Er is een badhuis, een arena en een markt. Een belangrijk castellum was Noviomagus. De plaats groeide en groeide, en werd later Nijmegen genoemd.

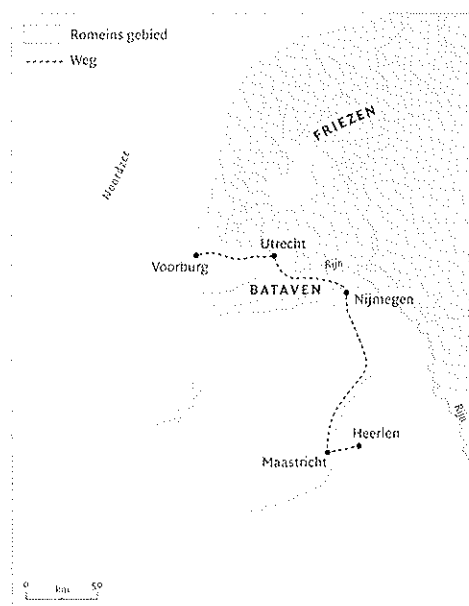
Les 3 De Germanen

Naast Romeinen wonen in ons land Germaanse volken, zoals Friezen en Bataven. Het zijn boeren, vissers en handelaars.

De Bataven wonen tussen de grote rivieren. Ze moeten belasting betalen aan de Romeinen. Dat doen ze door soldaat te worden in het Romeinse leger. De baas van de Bataven is Julius Civilis.

Als zijn mannen het steeds zwaarder krijgen, komt hij in opstand. Later sluit hij toch weer vrede met de Romeinen.

De Friezen wonen in het noorden. Zij bouwen hun huizen op terpen. Zo kunnen die niet overstroomd worden als het water stijgt. De Friezen betalen ook belasting aan de Romeinen. Dat doen ze met koeienhuiden. Friezen zijn niet alleen boer, maar ook handelaar. Ze verkopen huiden, vlees en wol aan de Romeinen.

Les 4 Geloven in goden

Grieken, Romeinen en Germanen hebben veel goden en godinnen. Ze geloven dat de goden alles gemaakt hebben. En ze geloven dat goden de mensen helpen. Maar de goden doen dat alleen als de mensen hun geschenken geven. Dat heet: een offer brengen. Meestal is dat voedsel. Goden kunnen ook straffen. Bijvoorbeeld door een oorlog te laten verliezen. Of door de oogst te laten mislukken.

Enkele namen van dagen komen van de namen van Germaanse goden. Woensdag komt van Wodan, de oppergod. Donderdag van Donar, de god van de donder. En vrijdag van de godin Freija, de vrouw van Wodan.

De Germanen denken dat boze geesten er voor zorgen dat het in de winter zo lang donker is. Ze branden grote vuren en maken veel lawaai om die geesten te verjagen. Dat doen wij nu nog steeds met oudjaar!